

Årsrapport 2024 RUN

Avdelning för regional utveckling och
kultur

Tertial 3 (HÅ) 2024

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
1.1 Strategiska mål	3
2 Sammanfattande bedömning av strategiska mål	4
3 Ekonomi	14
3.1 Periodens utfall	14
3.2 Investeringar	15
3.3 Statliga utvecklingsmedel	16

1 Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar årsrapporten att det pågår ett omfattande arbete för att utveckla Norrbotten till en region med hög livskvalitet, starkt närings- och kulturliv och hållbar tillväxt. Genom samarbete mellan kommuner, statliga myndigheter, näringsliv, civilsamhälle och kulturskapare och en rad olika satsningar på viktiga områden som infrastruktur, kompetensförsörjning, kultur och innovation verkar Region Norrbotten för att göra hela länet till en attraktiv plats att bo, leva och verka på.

1.1 Strategiska mål

Gällande måluppfyllelse så kan vi konstatera att flertalet aktiviteter vi har satt upp för året löpt på enligt plan genomförts vid årets slut. När det kommer till de övergripande målen för regional utveckling och kultur bidrar aktiviteterna och våra dagliga insatser både internt och externt till att vi strävar mot dessa mål, och kommer har tagit viktiga steg under 2024. Men vi får också konstatera att processerna ofta är fleråriga och involverar beslut som ligger utanför vårt mandat.

Viktigt att nämna är att de utvecklingsdialoger som sker i och med revideringen av den regionala utvecklingsstrategin ger värdefull information för det fortsatta arbetet. Perioden har också präglats av ytterligare stärkt påverkansarbete på nationell nivå och stort regionalt och lokalt intresse av tillgängliga EU-medel. Insatser på en mängd områden kopplat till en attraktiv livsmiljö i Norrbotten pågår. Ett ökat intresse för en ytterligare utökad samordning mellan kommunerna och Region Norrbotten kan märkas. Norrbottens strategiska regionala sammanhang har fått ökat genomslag och lyfts allt oftare i sammanhang både nationellt och internationellt.

Regionala utvecklingsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 3,2 miljoner kronor för 2024. Alla verksamheter inom kulturinstitutionerna uppvisar en positiv budgetavvikelse vid årets slut. Länstrafiken dras fortsatt med underskott där regionens del av underskottet uppgår till 0,6 miljoner kronor och ingår i utfallet. Flygbilen har ett överskott gentemot budget vilket ger en positiv avvikelse om 1,2 miljoner kronor. Sammantaget blir överskottet 2024 för infrastruktur 0,8 miljoner kronor.

Fokus för det regionala utvecklingsarbetet ligger på att skapa en attraktiv livsmiljö och ett rikt kulturliv, främja näringsliv och innovation, kompetensförsörjning samt verka för god tillgång till samhällsservice och välfungerande kollektivtrafik och infrastruktur.

En detaljerad statusrapporteringen som omfattar underliggande aktiviteter finns i årsrapportens bilaga.

2 Sammanfattande bedömning av strategiska mål

Anvisning

Endast per augusti och december

Måluppfyllelse		Förflyttning	
	Målet uppnås		Förbättring
	Målet uppnås delvis		Oförändrat
	Målet uppnås inte		Försämring
	Mäts ej för perioden		

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
Samhälle och medborgare		Vi arbetar i bred samverkan med samhällets aktörer för en jämställd, jämlik och hållbar regional utveckling	Den sammanfattande bedömningen är att aktiviteterna inom de prioriterade områdena genomförs enligt lagda planer och det strategiska målet är uppnått. Det strategiska målet och de prioriterade områdena kommer att kvarstå för 2025 års verksamhet. Vissa av aktiviteterna avslutas vid årets slut medan andra fortlöper under 2025 och 2026. Uppföljningen visar att insatser pågår inom en mängd områden och ett ökat intresse i länet för stärkt samordning. Andra faktorer som påverkar måluppfyllelse är händelser i omvärlden och beslut på EU-nivå och nationell nivå. Insatser på en mängd områden kopplat till en attraktiv livsmiljö i Norrbotten pågår och ett ökat intresse för samordning från kommunerna. Arbete genomförs enligt lagda planer för att stärka kommunernas kapacitet att

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			erbjuda service och välfärd till sina invånare. Regionala program för kommersiell service bidrar till att stärka samverkan mellan nationella, regionala och lokala aktörer. Aktiviteter för en stabil tillgång till digital infrastruktur pågår t ex genom att regionen tar en koordinerande roll inom bredbandsområdet och arbetar för att främja utvecklingsaktiviteter och mötesplatser. Insatser och samarbeten inom barn och unga-området har ökat under året och har bidragit till att arrangörstödet för unga efterfrågats i mycket högre grad vilket gett fler unga möjlighet att själva skapa aktiviteter. Det beslutade Temaår 2025 för barn och unga kommer att leda till att fler kulturaktiviteter. En ny barnrättsstrategutbildningsomgång startade i Norrbotten under hösten vilket lyfter barnrättsfrågorna. Den av kommunerna efterfrågade webbportalen för utbud för barn och unga har tagits i drift. Norrbottensmusikens nya verksamhet Norrbotten World är startad och skapar ett utbud av nationella minoriteter, samiska och internationell världsmusik med nya musikaliska koncept och inriktningar för Norrbottens kommuner. Regionbibliotek Norrbottens webbplats Polarbibblo har lanserat finska som nytt nationellt minoritetsspråk och utvecklingen på fler nationella minoritetsspråk fortsätter med bland annat

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			en förstudie för romani chib.
Verksamhet		Vi tar fram strategier och planer och arbetar med påverkan, främjandeinsatser och finansiering för att utveckla samhälle, infrastruktur, näringsliv, och kultur i hela Norrbotten	Den sammanfattande bedömningen är att aktiviteterna inom de prioriterade områdena genomförs enligt lagda planer och det strategiska målet är uppnått. Det strategiska målet och de prioriterade områdena kommer att kvarstå för 2025 års verksamhet. Vissa av aktiviteterna avslutas vid årets slut medan andra fortlöper under 2025 och 2026. Uppföljningen visar att insatser pågår inom en mängd områden och ett ökat intresse i länet för stärkt samordning. Andra faktorer som påverkar måluppfyllelse är händelser i omvärlden och beslut på EU-nivå och nationell nivå. De satsningar som sker i regionen innebär en fortsatt ökad konkurrens om regional arbetskraft. Svårighet att rekrytera människor med rätt kompetens ökar. Olika insatser görs på både regional och kommunal nivå för att minska utflyttning och öka inflyttningen till länet, för livslångt lärande, validering av kompetens och för att möjliggöra bedömningar av länets kompetensbehov i dagens snabba utveckling. Bevakning sker på såväl nationell- som EU-nivå i frågor kopplade till att regionen fortsatt får tillgång till strukturfondsmedel för regional utveckling som tar hänsyn till Norrbottens särskilda utmaningar.

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			Påverkansarbete för regional återföring har gett resultat under året. Nya arbetssätt och verktyg har tagits fram för en god samhällsplanering i samverkan Ett proaktivt arbete sker för att främja företagande och entreprenörskap i Norrbotten genom dialog för gemensamt lärande om behov och stöd för företagsstart och tillväxt. Genom företagsbesök, riktade åtgärder och mötesplatser för erfarenhetsutbyten arbetar regionen för att öka internationaliseringen av företag i Norrbotten samt investeringsfrämjande aktiviteter och samverkan. I samverkan med Trafikverket och kommunerna planeras för olika regionala satsningar som trafiksäkerhetshöjande åtgärder, gång- och cykelvägar samt vissa infrastrukturåtgärder för kollektivtrafiken. Region Norrbotten samverkar med andra aktörer och deltar i påverkansarbetet för en ny järnväg längs norrlandskusten, Norrbottenbanan, åtgärder i befintligt järnvägssystem och då särskilt dubbelspår på Malmbanan samt flygtrafik till och från hela länet. Norrbottenbanegruppen och samarbetet Botniska korridoren är viktiga aktörer i påverkansarbetet och bidrar till att tydliggöra norra Sveriges samlade prioriteringar för transportsystemet. Under året har flera aktiviteter genomförts för

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			att stärka ägarstyrningen av Region Norrbottens delägda bolag, inklusive framtagande av en ny bolagspolicy, ägarsamråd, ägardialoger, en bolagsdag och en vd-lunch. Vid ägardialogerna i oktober lyftes bland annat kris- och beredskapsfrågor med bolagen. Bland årets händelser i de delägda bolagen kan nämnas att Almi Företagspartner AB genomgår en omfattande omstrukturering, delvis till följd av ekonomiska utmaningar. Antalet regionala bolag kommer att minskas sexton till åtta under 2025. Almi Företagspartner Nord, där Region Norrbotten är delägare, kommer dock att behålla sin nuvarande form och påverkas därför endast i begränsad omfattning av omstruktureringen. Som en del av denna process sker en uppdatering och harmonisering av bolagsordningar, samverkansavtal och ägaranvisningar samtliga bolag inom Almi Företagspartner. För IT Norrbotten AB har fokus under året legat på en översyn av bolagets avtal och styrande dokument. Syftet är att säkerställa att bolaget fortsatt kan upprätthålla ett gemensamt och sammanhållet regionnät. Översynen har resulterat i förslag på reviderat aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv. Under året har Region Norrbotten också avyttrat trettio procent av sina aktier i Matlaget i

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			Gällivare AB till Gällivare kommun, som nu ägare nittio procent av bolaget. Regionen behåller tio procent av aktierna för att säkerställa att bolaget fortsatt leverans av mat till Gällivare sjukhus, vilket även är strategiskt viktigt ur ett beredskapsperspektiv. Vid årsstämman i april tillsattes två nya styrelseledamöter i Energikontor Norr AB:s styrelse. För Investeringar i Norrbotten AB valdes två nya styrelseledamöter samt en ny ordförande. Bolagets vd har under året lämnat sin tjänst, och en ny vd har rekryterats med tillträde i februari 2025. Redovisning av ägarstyrningen och de enskilda bolagens verksamheter sker löpande via regionala utvecklingsdirektörens rapporter, delgivning av bolagens rapportering samt i det årliga uppsiktspliktsärendet med bilagor som behandlas av regionstyrelsen senast 30 juni varje år.
Kunskap och förnyelse		Vi stärker vår kunskap om inomregionala och mellanregionala skillnader och främjar innovation, skapande och hållbar utveckling hos olika aktörer	Den sammanfattande bedömningen är att aktiviteterna inom de prioriterade områdena genomförs enligt lagda planer och det strategiska målet är uppnått. Det strategiska målet och de prioriterade områdena kommer att kvarstå för 2025 års verksamhet. Vissa av aktiviteterna avslutas vid årets slut medan andra fortlöper under 2025 och 2026. Uppföljningen visar att insatser pågår inom en mängd områden och ett ökat intresse i länet för

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			stärkt samordning. Andra faktorer som påverkar måluppfyllelse är händelser i omvärlden och beslut på EU-nivå och nationell nivå. För att främja omställning och konkurrenskraft i Norrbotten stärks de regionala innovationssystemen och principerna för smart specialisering används i utvecklingsarbetet. Förberedande arbete har påbörjats för att uppdatera Norrbottens strategi för smart specialisering, med målet att uppdateringen ska vara klar hösten 2026. Mycket har förändrats i Norrbotten sedan strategin antogs, från stora investeringar som pågår i länet till turismnäringens tillväxt. Smart specialisering anpassas till den nya utvecklingen som pågår i Norrbotten. Region Norrbotten genomförde under 2024 en utvärdering av beviljade forsknings- och innovationsprojekt. Utvärderingen beskrev hur projekten bidragit till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin och strategin för smart specialisering. Den resulterade i en metod för hur Region Norrbotten fortsatt kan arbeta med fördjupad utvärdering av forsknings- och innovationsprojekt, som även kan implementeras på fler områden inom den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Region Norrbotten har finansierat projekt som

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			syftar till att tillvarata restströmmar som uppstår i och med industrins omställning på sätt som samtidigt bidrar till konkurrenskraft och en ökad krisberedskap. Det handlar dels om att öka livsmedelsproduktionen i länet och om att undersöka hur kommunernas fjärrvärmenät kan anpassas till en ny ordning där flera olika restströmmar kopplas in i samma nät. Samarbetet med andra regioner inom EU när det gäller frågor som rör bioråvaror och skog har fortsatt vilket resulterat i att de norrbottniska ståndpunkterna kring nyttan av ett aktivt skogsbruk fått ett visst gehör. Detta är dock fortsatt en viktig fråga att bevaka då den påverkas av flera andra politikområden så som klimat, miljö, landsbygd, energi och näringslivsutveckling vilket gör att risken för negativa synergieffekter är stor. Genom nätverk och finansiering främjas nyttjande av digital teknik för att möta samhällsutmaningar, sprida ett rikt kulturliv, frigöra resurser, och höja sin attraktionskraft. Kunskapshöjande och tillgängliggörande insatser sker via nätverk och projekt. Kulturfrämjande verksamheter; konsulenter och resurscentrum inom dans, litteratur, konst, slöjd och form har fortsatt arbetet med att stötta kulturskapare att utveckla projekt, skapa mötesplatser

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			och bygga nätverk, både på lokal, nationell och internationell nivå. Stöttning har skett både strategiskt och praktiskt inom olika kulturformer vilket leder till ökad konstnärlig mångfald och samtidigt stimulerar ekonomisk tillväxt. Ett arbete pågår på kulturenheten för att implementera nya former för kulturstöd där tvärsektoriella samarbeten och test av sedan skalbara projektidéer kan bidra ytterligare till denna utveckling. Slöjd- och formcenter invigd i mars 2024 verkar för att stärka och synliggöra slöjd- och formområdet i Norrbotten. Centret har fått stor betydelse för de yrkesverksamma inom områdena.
Medarbetare och chef		Med ett tillitsbaserat ledarskap ges medarbetare delaktighet och inflytande i sitt arbete, för att nå verksamhetens uppdrag, mål och resultat	Vi arbetar aktivt med ett tillitsbaserat arbetssätt där vi i både sakfrågor såväl som organisatoriska söker att inkludera och delaktiggöra medarbetarna i besluten. Ett arbetssätt som enligt medarbetarundersökningen verkar uppfattas positivt. MAU visar generellt sett att medarbetarna verkar må bra och ger uttryck för att arbetet är meningsfullt.
Ekonomi		Verksamheten är ekonomisk hållbar med balans mellan uppdrag och resurser	Verksamheten är ekonomisk hållbar med balans mellan uppdrag och resurser. Vi arbetar på ett kostnadseffektivt sätt och skapar regional utveckling inom givna ekonomiska ramar. En god ekonomisk hushållning ska eftersträvas på kort och lång sikt samt att verksamheterna inom Regional utveckling såsom kultur,

Perspektiv	Status	Strategiska mål	Kommentar
			näringslivsutveckling och infrastruktur håller sina ekonomiska ramar. Den samlade bedömningen är att en ekonomi i balans är uppnådd för perioden.

3 Ekonomi

Verksamheten är ekonomisk hållbar med balans mellan uppdrag och resurser. Vi arbetar på ett kostnadseffektivt sätt och skapar regional utveckling inom givna ekonomiska ramar. En god ekonomisk hushållning ska eftersträvas på kort och lång sikt samt att verksamheterna inom Regional utveckling såsom kultur, näringslivsutveckling och infrastruktur håller sina ekonomiska ramar. Den samlade bedömningen är att en ekonomi i balans är uppnådd för perioden.

3.1 Periodens utfall

Regionala utvecklingsnämndens budgetavvikelse vid årets slut visar på ett överskott om drygt 3,2 miljoner kronor. Överskottet inom kulturinstitutionerna beror av olika faktorer. Vakanta tjänster inom kulturinstitutionerna har medfört att de fortfarande inte kan bedriva ordinarie verksamhet fullt ut men också har Norrbottensmusiken en ny verksamhet Norrbotten World som inte kommit igång under 2024 med produktioner som planerat. Norrbotten museums överskott beror på att planerade utställningar under 2024 inte kunde genomföras under året då renovering av museibyggnad tagit längre tid än planerat.

Länstrafiken dras fortfarande med underskott. Det preliminära underskottet för Länstrafiken, Region Norrbottens andel, om drygt 0,6 miljoner kronor är uppbokat och ingår i budgetavvikelsen för 2024. Flygbilen som under 2024 permanentades i budget med 4,1 miljoner kronor blev under 2024 billigare vilket resulterar i 1,2 miljoner bättre mot årsbudget. Denna positiva avvikelse är uppbokat i bokslutet och finns med i utfallet för året.

Driftsbidraget till Norrtåg 2024 där finns det indikationer på att en viss del av driftsbidraget kommer att krediteras under 2025 för 2024, men om och hur mycket det blir kommer Norrtågs styrelse att ta beslut om i februari 2025. Innebär att denna korrigering inte finns med i utfallet för 2024 då det råder för stor osäkerhet kring hanteringen av detta. Utfallet för Norrtåg 2024 visar därför att utbetalat driftsbidraget möter beslutad budget för 2024.

(mnkr)	Utfall 2024	Årsbudget 2024	Avvikelse mot budget 2024
Verksamhetens intäkter	561,8	521,6	40,2
Regionbidrag	425,2	425,2	0
Statens kulturråd	66	67	-1
Övriga intäkter 1)	70,6	29,4	41,2
Verksamhetens kostnader	-557,9	-520,7	-37,2
Personalkostnader 2)	-67	-68,8	1,8
Lokalhyra	-11,5	-10,2	-1,3
Lämnade bidrag 3)	-412,9	-386,5	-26,4

(mnkr)	Utfall 2024	Årsbudget 2024	Avvikelse mot budget 2024
Övriga kostnader	-66,5	-55,2	-11,3
Resultat före avskrivningar	3,9	-0,9	4,8
Avskrivningar	-0,7	-0,9	0,2
Resultat	3,2	0	3,2

1. I utfallet ingår intäkter som inte är budgeterade som ex EU-bidrag, ramprojekt företagsstöd och annan extern finansiering inom projektverksamhet.

2. I utfallet ingår personalkostnader som inte är budgeterade som personalkostnader. Det avser löner för projekt inom Norrbottensmusiken, Regionbiblioteket samt frilansande musiker som fått ersättning via personalsystemet.

3. I utfallet ingår kostnader i projekt som inte varit budgeterade.

Avvikelse mot budget 2024 per basenhet inom regionala utvecklingsnämnden

(mnkr)	Avvikelse mot budget 2024
Norrbottensmusiken	1,3
Norrbottens museum	0,5
Regionbiblioteket	0,1
Kulturfrämjande verksamhet	0,2
Kulturbidrag	0,3
Infrastruktur/kollektivtrafik	0,8
Näringslivsutveckling	0
SUMMA	3,2

3.2 Investeringar

Investeringar

Under 2024 har det inom verksamhetsområde kultur investerats för 0,6 miljoner kronor. Där investeringarna avser kompaktssystem till Arkiv och Bibliotek, Björkskatan samt inredning till museimagasin, Skutviken. Konst till regionkonsten har investerats för 0,6 miljoner kronor. Konstnärlig gestaltning har under 2024 genomförts inom Region Norrbotten.

Typ av investering (mnkr)	Planerat 2024 (Ram 2024)	Utfall beslut före 2024	Utfall beslut 2024	Summa utfall 2024
Övriga inventarier	0,2	0,4	0,2	0,6

Typ av investering (mnkr)	Planerat 2024 (Ram 2024)	Utfall beslut före 2024	Utfall beslut 2024	Summa utfall 2024
Konst	0,5	0,1	0,5	0,6
Totalt	0,7	0,5	0,7	1,2

3.3 Statliga utvecklingsmedel

För 2024 uppgick Region Norrbottens länsanslag till 135 miljoner kronor. Per den sista december 2024 har Regionen betalat ut 131,5 miljoner kronor. Fördelningen av de utbetalda medlen ses i diagram nedan. Fördelningen av medel ses i diagram nedan.

